

**A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság**

Kfv.II.39.027/2012/5.szám

A Kúria a dr. Endrődiné dr. Makány Anikó ügyvéd által képviselt felperesnek a Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatala /6000 Kecskemét, Deák F. tér 3./ alperes ellen gyámhatósági ügyben hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt indult perében - amely perbe az alperes pernyertességének előmozdítása érdekében - a dr. Varga Imre ügyvéd által képviselt beavatkozó beavatkozott - a Bács-Kiskun Megyei Bíróság 2011. október 26. napján kelt 14.K.21.528/2011/14. számú jogerős ítélete ellen a felperes által 16. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán az alulírott napon - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Kúria Bács-Kiskun Megye i Bíróság 14.K.21.528/2011/14. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a Kúria a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesi beavatkozónak 10.000 (tízezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget, továbbá az államnak - külön felhívásra - 36.000 /harminchatezer/ forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

Az alperes a 2011. július 8. napján kelt K02/160-48/2011. számú határozatával megváltoztatta a Kiskunhalas Város Gyámhivatalának G/3-31/2011. számú határozatát, és kötelezte a felperest, hogy 958.210 Ft-ot, valamint ezen összegnek 396.205 Ft kamatát - a határozat kézhezvételétől számított 8 napon belül - fizessen meg az 51015/Ü/118/2011/20. számú jogerős hagyatékátadó végzés alapján a beavatkozó és dr. Ny. T. - mint szerződéses örökösök - kezeihez. Ezt meghaladóan az elsőfokú határozatot helybenhagyta, vagyis a felperes - mint néhai Ny. B-né gondnoka - 2011. április 4. napján 958.210 Ft-ra vonatkozóan előterjesztett eseti számadását elutasította.

A felperes keresetében az alperes határozatának felülvizsgálatát,

hatályon kívül helyezését és az első- és másodfokú közigazgatási hatóság új eljárásra kötelezését kérte.

Arra hivatkozott, hogy a néhai gondnokolt édesanyja kívánságának megfelelően a családi sírbolt felújítására 1.100.000 Ft-ot fordított, amelyből 958.210 Ft az elsőfokú eljárásban csatolt, 2011. február 9. napján kelt táblázatban szereplő időpontokban az ott feltüntetett ingatlanok hasznosításából származó összeg volt eredetileg, és a sír felújításához további 141.760 Ft-ot saját pénzéből biztosított.

Álláspontja szerint a sírfelújítás hozzátartozott a végső tisztesség megadásához, és a Ptk. 20/C. § rendelkezései szerint kötelezettsége is volt, ugyanis a gondnokolt vagyona a sírfelújításra lehetőséget adott.

Vitatta, hogy a 958.210 Ft összeggel sajátjaként rendelkezett volna, csupán ezt az összeget a síremlék felújításáig magánál tartotta a felújítás céljából és eltulajdonítási szándék nélkül; az összeggel sajátjaként nem rendelkezett. Állította, hogy amennyiben az ingatlanok hasznosításából eredő bevételt fenntartásos betétkönyvben helyezi el, úgy a gondnokolt kívánságának nem tudott volna eleget tenni.

Hangsúlyozta, hogy a számadási kötelezettségét nem sértette meg, maga a gyámhivatal teremtett olyan helyzetet, amely az eljárását indokolta.

Hivatkozása szerint a gondnokoltnak kárt nem okozott, tisztsége ellátása során mindvégig a gondnokolt érdekeinek megfelelően járt el.

A másodfokú hatóság állításával ellentétben semmilyen garancia nem állt rendelkezésére arra vonatkozóan, hogy a gyámhivatal a gondnokolt érdekében állónak tekintette volna és engedélyezte volna az ingatlanok hasznosításából származó bevételek sírfelújításra történő felhasználását, ugyanis a létfenntartáshoz szükséges kiadások időbeni fedezéséhez - többszöri kérelme ellenére - a 10 év alatt nem intézkedett arról, hogy a gondnokolt az őt megillető életjáradék összegét közvetlenül kapja meg és használhassa fel.

Hivatkozott arra is, hogy a módosított végszámadásban kimutatottak alapján a gondnokolt örököseivel szemben 16.487.207 Ft és járuléкаи iránti követelése áll fenn.

A felperes álláspontja szerint a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és a gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. /X. 10./ Kormányrendelet (a továbbiakban: Gyer.) 160. § /5/ bekezdése szerint a családi síremlék helyreállítási költségeit illetően a néhai vagyona felett rendelkezni jogosultakkal, és nem a gyámhivatallal szemben áll fenn végszámadási kötelezettsége.

Vitatta, hogy eseti számadásra volna kötelezhető.

Kifogásolta, hogy a másodfokú hatóság kamat megfizetésére is kötelezte, olyan összeg tekintetében, amely a gondnokolt és családtagjai nyughelyének felújítására került felhasználásra - és általa kiegészítésre - akkor, amikor a gondnoki tisztséget 10 éven

át fáradságot és saját anyagi forrásait nem kímélve önzetlenül, kifejezetten édesanyja személyes szükségleteinek biztosítása érdekében látta el.

A megyei bíróság a felperes keresetét alaptalannak értékelte, és elutasította azt.

Ítéletének indokolásában kifejtette, hogy az elsőfokú gyámhivatal megismételt eljárás keretében a számla nélküli kiadások tekintetében észlelte, hogy a felperes a gondnokság fennállta alatt nem számolt el az általa 2011. február 11. napján benyújtott gondnoki „végszámadás módosítása” elnevezésű iratában feltüntetett 958.210 Ft ingatlan-bérbeadásból származó összeggel; ezért őt 2011. március 24. napján eseti elszámolásra kötelezte.

A gondnok 1.100.000 Ft összegről számlákat csatolt és előadta, hogy 958.210 Ft az ingatlan-hasznosításból, míg a fennmaradó 141.760 Ft saját forrásából származott. A benyújtott számlák 2009. augusztus 23. napján, 2010. október 27. napján és 2010. december 30. napján keltek.

A gondnokolt 2008. június 19. napján hunyt el, de a 958.210 Ft ingatlan-hasznosításból eredő bevétel a gondnokolt életében keletkezett, a gondnok azonban arról a rendes számadások során nyilatkozatot nem tett, ezt az összeget a számadásba nem vonta be.

Hivatkozott a megyei bíróság a Gyer. 158. § /6/ bekezdésében foglaltakra.

A megyei bíróság álláspontja szerint az eseti számadásra való kötelezés jogszabályi feltétele - azon tény folytán, hogy a gondnok a gondnokság megszűnését követően tárta csak a gyámhivatal elé, hogy a gondnokoltnak a rendes számadásokban feltüntetetten kívül egyéb bevételei is voltak - megteremtődött.

A Gyer. 160. § /5/ bekezdése szerint a gondnok a gondnokolt halála következtében végszámadásra a vagyon felett rendelkezni jogosult örökösökkel szemben köteles.

Mivel a Gyer. 160. § /1/ bekezdése szerint a végszámadás a korábban felvett leltáron, illetve benyújtott számadásokon alapul, a rendes számadással nem érintett, de a gondnokság időtartamában keletkezett bevételek körében az eseti számadás a gondnok halála után a gyámhivatal irányába teendő meg.

Az eseti számadás jogalapja tehát fennáll, a felperes sem vitatta, hogy az alperesi határozatban szereplő összeggel nem számolt el. Az eseti számadás a gondnokság alatt keletkezett bevételek kiadási oldalaként a gondnokolt halálát követően keletkezett kiadásokat tüntet fel, olyanokat tehát, amelyek a gondnoki tisztség megszűnését követően kerültek eszközlésre.

Az eseti számadás elutasítása jogszerű volt, mert ezen kiadások nem a gondnokolt érdekében kerültek kifizetésre.

A gondnoki tisztség megszűnését követően a gondnokolt vagyonának terhére vonatkozó kiadás - a megyei bíróság álláspontja szerint - a gondnokolt korábbi kívánságaitól függetlenül - nem minősülhet a

gondnokolt jólétét szolgáló kiadásnak, így azzal a gondnok elszámolni köteles.

Rámutatott arra a megyei bíróság, hogy a jogerős hagyatékátadó végzés alapján a gondnokolt vagyona már az örökösöket illeti, az eseti számadással érintett összeg részükre történő kifizetése jogszabálysértés nélkül került elrendelésre.

Megállapította a megyei bíróság, hogy az alperes - tévesen - a Ptk. 232. § /3/ bekezdését határozta meg a kamat mértékének megállapításakor, annak jogalapjaként; ezen rendelkezés a szerződéses jogviszonyokra vonatkozik.

Idézte a megyei bíróság a Ptk. 301. § /1/ bekezdésében foglaltakat, amely a szerződésen kívüli jogviszonyokból származó pénztartozás utáni kamatfizetésre tartalmaz rendelkezést.

Tekintve, hogy a felperes által el nem számolt 958.210 Ft több évre vonatkozó bevétel, ezért az egyes években elért bevétel különböző időpontoktól kezdődően kamatozott, és az egyes évekre vonatkozó bevételnek az adott év átlag jegybanki alapkamattal növelt összege szintén kamatfizetési kötelezettséget von maga után.

A felperes éves számadásra volt köteles, így az alperes által alkalmazott számítási rend a megyei bíróság álláspontja szerint - sem a bírói gyakorlattal, sem pedig a törvényi előírásokkal nem ellentétes.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, annak, és a közigazgatási határozatoknak a hatályon kívül helyezését, a közigazgatási hatóság új eljárásra kötelezését kérte, azzal, hogy hatáskör és illetékesség hiányában jártak el, mert a hivatal eseti számadásra és végszámadásra sem kötelezheti már.

Arra hivatkozott, hogy a jogerős ítélet sérti a Pp. 206. § /1/ bekezdését. Idézte a Ket. 50. § /1/, /3/, /4/, /5/, /6/ bekezdésében és 72. § /1/ bekezdésében foglaltakat.

Előadta, hogy a gondnokolt szükségleteit az egész gondnokság időtartama alatt biztosítani kellett, ennek költségeit folyamatosan ő előlegezte. Ehhez képest a gondnokság megszűntével a gyámi fenntartásos betétkönyvben több mint 8 millió Ft halmozódott fel, mely betétkönyvet az örökösök átvettek.

A családi sírbolttal kapcsolatosan előadta, hogy a síremléket Ny. I. nevű ükapja készítette. A sírhely-használat ideje 2066. április 26. napján jár le. A sírhely-használati jog nem eredményez sem tulajdonjogot, sem birtokláshoz való jogot, nem azonosítható semmiféle polgári jogi használati viszonyral, pusztán kegyeleti célt szolgál.

Álláspontja szerint nem lehet kétséges, hogy az édesanyja által kért sírfelújítást kötelessége volt elvégeztetni.

Állította, hogy néhai Ny. B-né kifejezetten azt kérte, hogy az ő pénzéből költsön erre, mert ez az ő dolga lenne, de ő már erre nem képes.

A Ptk. 20/C. §-ára hivatkozással kifejtette a felperes, hogy jelen esetben a gondnokolt kívánságának teljesítése a jövőbeni tartásának költségeit nyilvánvalóan nem veszélyeztette, figyelemmel a jogerősen megítélt életjáradék összegére és a tetemes vagyon meglétére.

Fenntartotta, hogy az ingatlanok hasznosításából származó bevétel fenntartásos betétkönyvben való elhelyezése esetén az a helyzet állott volna elő, hogy a síremlék felújítására mégsem kerülhetett volna sor; úgy járt volna, mint ahogy az életjáradékkal, amelyhez édesanyja gyakorlatilag sosem jutott hozzá.

Megjegyezte, hogy az ingatlanok hasznosításából származó jövedelmével és a nyugdíjával is szabadon rendelkezhetett néhai édesanyja, az életjáradéki szerződések alapján.

Hangsúlyozta a felperes, hogy számára elfogadhatatlan a másodfokú hatóság azon megállapítása, miszerint a gondnok számadási kötelezettséget sértett. Ő kifejezetten a gondnokolt érdekében járt el, maga a gyámhivatal teremtett olyan kényszerhelyzetet, amely eljárását indokolta.

A felperes álláspontja szerint tekintettel arra, hogy a gondnokolt halálát követően eszközölt kiadásról van szó a családi síremlék helyreállítási költségeit illetően, e körben a néhai vagyona felett rendelkezni jogosultakkal szemben áll fenn végszámadási kötelezettsége a Gyer. 160. § /5/ bekezdése alapján, így emiatt is jogszabálysértő a megyei bíróság ítélete.

Hivatkozott a felperes a Gyer. 158. § /6/ bekezdésére, 159/A. §-ára, 160. § /1/, /2/ és /5/ bekezdésére.

Kifejtette, hogy mivel gondnoki tisztsége megszűnt - a gondnokolt halála és felmentése folytán -, eseti számadásra sem kötelező; ugyanakkor édesanyjának halála időpontjában egyidejűleg két gondnoka is volt, így végszámadás sem kizárólag őt terheli.

Elfogadhatatlannak tartotta, hogy a másodfokú hatóság kamat megfizetésére is kötelezte olyan összeg tekintetében, amely a gondnokolt és családtagjai nyughelyének felújítására került felhasználásra - és általa kiegészítésre - akkor, amikor a gondnoki tisztséget 10 éven át fáradságot és saját anyagi forrásait sem kímélve, önzetlenül, kifejezetten édesanyja személyes szükségleteinek biztosítása érdekében egy kialakult kényszerhelyzetben (gondnokság) látta el. Hangsúlyozta, hogy esetében a kamatfizetési kötelezettség jogi alapja hiányzik.

Az alperes és az alperesi beavatkozó felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására irányult.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § /1/ bekezdésének megfelelően tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Kúria álláspontja szerint a megyei bíróság megfelelő alapossággal feltárta és rögzítette ítéletének indokolásában az ügyben irányadó tényállást, és abból - az ide vonatkozó jogszabályi rendelkezések alkalmazásával - helytálló jogi következtetést vont le.

A Ptk. 20. § /1/ bekezdése értelmében a gondnok - általános jelleggel, illetve a cselekvőképességet korlátozó ítéletben meghatározott ügyekben - a gondnokság alá helyezett személy vagyonának kezelője és törvényes képviselője.

A Ptk. 20/A. §-a szerint a gondnok tevékenységét a gyámhatóság felügyeli. A gondnok a működéséről, illetve a gondnokolt állapotáról a gyámhatóság felhívására bármikor, egyébként pedig évente köteles beszámolni a gyámhatóságnak.

A Ptk. 20/C. §-a szerint a gondnok vagyonkezelésének a gondnokolt jólétét kell szolgálnia.

A gondnok köteles a gondnokolt személyes kívánságait meghallgatni, és a vagyon állagától függően a jogos igényeket - lehetőség szerint - teljesíteni.

A Ptk. 20/D. § /1/ bekezdése előírja, hogy a vagyon kezeléséről - a /2/ bekezdésben foglalt kivétellel - évente köteles számadást adni a gyámhatóságnak. Ha a gondnok a gondnokolt közeli hozzátartozója, és a gondnokolt vagyoni viszonyai rendes számadást nem tesznek szükségessé, a gyámhatóság egyszerűsített számadást is engedélyezhet.

A /4/ bekezdés értelmében a gyámhatóság a gondnokot az /1/ és /3/ bekezdésben meghatározottakon kívül - indokolt esetben - eseti számadásra kötelezheti.

A Ptk. 20/D. § /5/ bekezdéséből következő - a gondnok vagyonkezelésének részletes szabályait rögzítő - Gyer. előírásait a jogerős ítélet és az alperes határozata megfelelően tartalmazza.

Nem vitásan a Gyer. 160. § /5/ bekezdése akként rendelkezik, hogy amennyiben a gondnokság a gondnokolt halála miatt szűnik meg, a gondnoki tisztséget ellátó személy annak tartozik végszámadással, aki a vagyon felett rendelkezni jogosult.

A perbeli esetben a felperes a végszámadást megtette, a jelen perben felülvizsgált alperesi határozat ezt követően, a gyámhatóság által előírt eseti számadás körében született.

Rámutat arra a Kúria, hogy közigazgatási perben is fennáll a kereseti kérelemhez kötöttség Pp. 213. § és 215. § szerinti

alapelve; így a megyei bíróságnak a kereseti kérelemben megjelölt jogszabálysértések körében kellett vizsgálnia a megtámadott alperesi határozat jogszerűségi felülvizsgálata körében.

A Ptk. és a Gyer. rendelkezéseiből következő tény, hogy a gondnokság a gondnokolt halálával megszűnt. A gondnokolt a végszámadás benyújtásával befejezte gondnoki működését.

A perben rendelkezésre álló adatokból azonban az is egyértelműen megállapítható volt, hogy ezt követően jutott a gyámhatóság tudomására a gondnokolt 2001. évtől egészen a gondnokolt haláláig tartó, a gondnokolt vagyonát érintő számadási mulasztása. Ezen időszakra vonatkozóan a gyámhatóságnak a gondnok működése feletti felügyelete fennállt, és ebből levezetve a gondnokság megszűnését követően tudomására jutott számadási mulasztás tekintetében jogszerűen tett intézkedést az eseti számadás bekérése iránt, különösen, hogy a Gyer. 160. § /1/ bekezdése szerint a végszámadás a korábban benyújtott számadásokon alapul, az a vagyonkezelés egészére kiterjed, így a felperes a végszámadási kötelezettséget sem teljesítheti jogszerűen ezen eseti számadás nélkül.

Hangsúlyozta a Kúria, hogy a gyámhatósági intézkedés hiányában az eseti számadás keretében nem kerülhetett volna rögzítésre a néhai gondnokoltat megillető ezen bevétel összege, és a gondnoki mulasztás sem.

Egyetértett a Kúria azon alperesi állásponttal, amely a felperes eseti számadását elutasította, és a volt gondnokot az összeg és kamatainak a néhai gondnokolt szerződéses örökösei részére történő megfizetésére kötelezte.

A Kúria egyetértett a megyei bíróságnak az alperes határozatának jogszerűségét alátámasztó jogi okfejtésével a kamat jogalapja és számítása tekintetében, annak részletes és helytálló indokolását megismételni szükségtelen.

Minderre tekintettel a Kúria megállapította, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályokat nem sértette meg, ezért azt a Pp. 275. § /3/ bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A felülvizsgálati eljárásban felmerült alperesi beavatkozói perköltség megfizetésére a Kúria a felperest a Pp. 270. § /1/ bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 78. § /1/ bekezdése és 83. § /1/ bekezdése szerint kötelezte.

Az alperesnek a felülvizsgálati eljárásban igazolt perköltsége nem merült fel, ezért arról a Kúriának rendelkezni nem kellett, mivel az alperes szervezeti képviselő, és nem jogtanácsos útján járt el.

A tárgyi illeték-feljegyzési jog folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték viselésére a felperes a 6/1986. /VI. 26./ IM rendelet 13. § /2/ bekezdése értelmében köteles.

Budapest, 2012. szeptember 26.

**Dr. Tóth Kincső sk. a tanács elnöke, Dr. Fekete Ildikó sk. előadó
bíró, Dr. Demjén Péter sk. bíró
eszpi**

A kiadmány hitelével:

tisztviselő